

YAPON TILIDAGI IYEROGLIFLAR

Bakoev Navruzjon

Is'hoqxon Ibrat nomidagi Namangan davlat chet tillari instituti, "Sharq tillari, gumanitar fanlar va jismoniy tarbiya" kafedراسi yapon tili stajor-o'qituvchisi

Ravshanov Shohruhjon

Is'hoqxon Ibrat nomidagi Namangan Chet Tillar Instituti talabasi

ANNOTATSIYA

Yapon tilida uch xil yozuv usuli bo'lganligi sababli talabalarga bu juda qiyin tuyulishi mumkin. Eng qiyin yozuv turi bu kanji belgilari va boshqa skriptlarni yodlash vaqt va tarjibani talab qiladi. Yapon tilida ikkita fonetik, bitta ramziy va uchtasi tandemada ishlatiladigan yozuv turi mavjud.

Kalit so'zlar: Kanji, skriptlar, fonetik, ramziy, tandema, bo'g'in, logografik, kontekst, radikal.

Kanji ramziy yoki logografik. Bu yapon tilida eng keng tarqalgan yozma aloqa vositasi bo'lib, ba'zi hisob-kitoblarga ko'ra 50 000 dan ortiq turli xil belgilar mavjud. Biroq, ko'pchilik yaponiyaliklar kundalik muloqotda 2000 ga yaqin turli kanjilardan foydalanishi mumkin. Bitta kanji belgisi, qanday talaffuz qilinishiga va qanday kontekstda ishlatilishiga qarab bir nechta ma'noga ega bo'lishi mumkin. Hiragana va katakana ikkalasi hamfonetik (yoki bo'g'in). Har birida 46 ta asosiy belgilar mavjud. Hiragana birinchi navbatda yapon ildizlari yoki grammatik elementlarga ega bo'lgan so'zlarni yozish uchun ishlatiladi. Katakana xorijiy va texnik so'zlarni yozish uchun ishlatiladi. Yapon gazetalarida eng ko'p ishlatiladigan kanjilar. Gazetalar o'rganish uchun eng yaxshi va eng foydali kanjining ajoyib ifodasini beradi. Chunki kundalik hayotda bu belgilardan foydalanish ehtimoli ko'proq.

日 kun, 一 bir, 大 katta, 年 yil, 中 ich, 会 uyushma, 人 odam, 本 kitob, 月 oy, 長 uzoq, 国 mamlakat, 出 chiqmoq, 上 ust, yuqori, 十 o'n, 生 tug' ilmoq, 子 bola, 分 daqiqa, 東 sharq, 三 uch, 行 bormoq, 同 bir xil, 今 hozir, 高 baland, 金 pul, 時 vaqt, 手 qo'l, 見 ko'rmoq, 市 shahar, 米 kelmoq, 円 yen (yapon pul birligi)

Biz o'rganadigan birinchi kanji bu (人) "Odam" belgisi bo'lgan. Bu oddiy ikki zarbli belgi bo'lib, har bir zarba tepadan boshlanadi. Siz shrift tomonidan berilgan belgi har doim ham quyida yozilgan qo'lda yozilgan uslub bilan bir xil emasligini payqagan bo'lishingiz mumkin. Bu zarba tartibini tekshirishning yana bir muhim sababidir.

Yapon tilida Kanji bir yoki bir nechta o'qishga ega bo'lishi mumkin. Kanji uchun o'qish kun-yomi va on-yomi deb nomlangan ikkita asosiy toifaga bo'lingan. Kun-yomi yaponcha personajni o'qishdir, on-yomi esa asl xitoycha talaffuzga asoslangan. Odatda, Kun-yomi faqat bitta belgidan foydalanadigan so'zlar uchun ishlatiladi. "Shaxs" uchun haqiqiy so'zga etibor qaratadigan bo'lsak.

【ひと】 - shaxs

Kun-yomi, shuningdek, ko'pgina sifatlar va fe'llarni o'z ichiga olgan mahalliy yaponcha so'zlar uchun ham qo'llaniladi. Boshqa tomondan, on-yomi asosan 2 yoki undan ortiq kanji ishlatadigan xitoy tilidan olingan so'zlar uchun ishlatiladi. Shu sababli, on-yomi ko'pincha Katakana tilida yoziladi. Ko'proq belgilarni o'rganganimizda, biz ko'proq misollarni ko'ramiz. 「人」 bilan on-yomining juda foydali misollaridan biri uni millatni tasvirlash uchun mamlakatlar nomlariga qo'shishdi. Misol **アメリカ人** 【アメリカ・じん】 - amerikalik (odam) **フランス人** 【フランス・じん】 fransiyalik (odam) Aksariyat personajlarda bir nechta kun-yomi yoki on-yomi bo'lmasa-da, 「人」 kabi keng tarqalgan belgilar odatda ko'proq o'qishga ega bo'ladi. Bu erda men faqat biz o'rgangan lug'atga tegishli bo'lganlarini sanab o'taman. Lug'atda kontekstsiz o'qishni o'rganish keraksiz chalkashliklarni keltirib chiqaradi. Shuning uchun men barcha o'qishlarni birdaniga o'rganishni tavsiya etmayman. Endi bizda umumiy fikr bor, keling, ko'proq lug'at va ular ichida ishlatiladigan kanjini o'rganamiz. Qizil nuqtali zarba tartibi diagrammalari har bir zarba qayerdan boshlanishini ko'rsatadi. [日本] 【に・ほん】 - Yaponiya [本] 【ほん】 - kitob [日] quyosh; kun [学生] 【がく・せい】 - talaba [先生] 【せん・せい】 - o'qituvchi [学] On-yomi: ガク [先] ta'rifi: oldinda; ustunlik [先] On-yomi: セン [生] ta'rifi: hayot On-yomi: セイ [高い] 【たか・い】 - uzun bo'yli; qimmat [学校] 【がっ・こう】 - maktab [高校] 【こう・こう】 - o'rta maktab [高] ta'rifi: baland; qimmat Kun-yomi: たか・い On-yomi: コウ [校] ta'rifi: maktab On-yomi: コウ [小さい] 【ちい・さい】 - kichik [小学校] 【おお・きい】 - katta [小学校] 【しょう・がっ・こう】 - boshlang'ich maktab [中学校] 【ちゅう・がっ・こう】 - o'rta maktab, universitet [小学生] 【しょう・がく・せい】 - boshlang'ich sinf o'quvchisi 【ちゅう・がく・せい】 - o'rta maktab o'quvchisi [中学生] 【だい・がく・せい】 - kollej; universitet talabasi [小] ta'rifi: kichik Kun-yomi: ちい・さい On-yomi: ショウ [中] ta'rifi: o'rta; ichida On-yomi: チュウ [大] ta'rifi: katta Kun-yomi: おお・きい On-yomi: ダイ [国] 【くに】 - mamlakatmín 【ちゅう・ごく】 - Xitoy [中国] 【ちゅう・ごく・じん】 - xitoylik (odam) Okurigana va o'qishni o'zgartirish Hiragana bilan tugaydigan ba'zi so'zlarga e'tibor bergan bo'lishingiz

mumkin. Masalan, 「高い」 yoki 「大きい」. Bu soʻzlar sifatlar boʻlganligi sababli, Okurigana deb nomlangan keyingi Hiragana Kanjiga taʼsir qilmasdan turli xil konjugatsiyalarni bajarish uchun kerak. Eʼtibor berish kerak boʻlgan narsa - Kanji qayerda tugashi va Xiragana boshlanganini eslab qolishdir. Misol uchun, siz hech qachon 「大きい」 soʻzini 「大い」 deb yozishni xohlamaysiz. Siz shuningdek, Kanji oʻqishlari har doim ham maʼlum bir soʻzdagi oʻqishga mos kelmasligini payqagan boʻlishingiz mumkin. Masalan, 「がくこう」 emas, 「がっこう」 shaklida oʻqiladi. Oʻqishlar tez-tez talaffuzni osonlashtirish uchun ushbu kichik oʻzgarishlardan oʻtadi. Oxir oqibat, siz duch kelgan har qanday yangi soʻzlarni oʻqishni tekshirishni xohlaysiz. Yaxshi hamki, onlayn vositalar va elektron lugʻatlar tufayli yangi Kanjini qidirish ancha osonlashdi.

Xulosa qilib aytadigan boʻlsak, kanji dastlab murakkab boʻlib tuyulishi mumkin, ammo radikallar haqida bilib olsak, bu juda osonlashadi. Radikallar kanjining qurilish bloklari boʻlib, uning maʼnosi haqida maslahatlar beradi. Radikallar bilan tanishish orqali har kim kanjini yaxshiroq tushunishi va ularni osonroq eslab qolishi mumkin. Shuning uchun, radikallarni Kanji tilini oʻrganish uchun sayohatingiz uchun foydali qadamlar sifatida oʻylab koʻring.

Yapon tilini oʻrganish bir qancha qiyinchiliklar tugʻdirishi tabiiy, lekin uning foydali tomonlari ham yetarlicha. Yaponiya dunyoning rivojlangan davlatlaridan biriliginu hisobga olsak, bu davlat tilini oʻrganib, shu davlatga borib taʼlim tizimi, islohotlari bilan tajriba almashilsa bizning talim tizimizda ham bir qancha yangiliklar keladi deb oʻylayman.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI: (REFERENCES)

1. Abdurasulova, Umida Sadullayevna. "INNOVATIONAL APPROACH TO IMPROVE MORPHOLOGICAL COMPETENCE." Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology 1.7 (2019): 266-270.
2. Sadullaevna, Abdurasulova Umida. "MODERN METHODS AND TECHNOLOGIES FOR DETERMINATION OF MORPHOLOGICAL COMPETENCE EFFICIENCY." European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol 8.9 (2020).
3. Baqoyev, Navroʻzjon. "OʻZBEK TILIDAGI "QOʻL" SOʻZI VA U QATNASHGAN IBORALAR SEMANTIKASI" Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, vol. 3, no. 2, 2023, pp. 414-417.
4. Bakoev , Navruzjon, и Mushtariybonu Abdumutalova. «YAPON TILIDAGI KANSAI SHEVASI VA OʻZIGA XOSLIGI». Interpretation and researches 1, no. 17 (ноябрь 30, 2023). просмотрено декабрь 4, 2023.

5. Bakoev , Navruzjon, и Shirin Yuldasheva. 2023. «YAPONIYA TA'LIM TIZIMI». Interpretation and Researches 1 (17).
6. Mirzaxhalov, Sardorbek. (2021). SOCIO-DEMOGRAPHIC IMAGE OF UZBEKISTAN (on the example of the regions of the Fergana Valley, 1991-2021). Конференции. 10.47100/conferences.v1i1.1278
7. MIRZAXALOV, SARDORBEK. ROLE OF NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS IN GOVERNING SMALL BUSINESSES AND YOUTH ENTREPRENEURS. 2021.
8. Kholmatova Saida Vokhobjonovna. (2023). PECULIARITIES OF PEDAGOGICAL VIEWS IN THE WORKS OF ISHAQ KHAN IBRAT. EPRA International Journal of Research and Development (IJRD), 8(11), 156–159
9. Шарофиддинов, М. М. (2016). Progressive Features of Railway Transport in the Independence Years. Молодой ученый, (12), 715-717.
10. Шарофиддинов, М. М. (2016). The history of Uzbekistan air transport. Молодой ученый, (9), 959-961.
11. Абдухоликова, Насиба Алижановна. "ТАЛАБА ЁШЛАРНИНГ ИНТЕРНЕТ ҚАРАМЛИГИНИ ОЛДИНИ ОЛИШДА ТАЪЛИМ МАЪРИФАТИ" Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, vol. 2, no. 6, 2022, pp. 403-408.